

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Михаил Босилков Мелтев, професионално направление 3.5.

Обществени комуникации и информационни науки
ръководител департамент Масови комуникации, НБУ,

за придобиване на научна степен *Доктор на науките* по професионално
направление 8.4. Театрално и филмово изкуство , от доц. д-р Петя Александрова
Александрова

Доц. д-р Александрова е представила като дисертационен труд книгата си “Преходни истории за култура и комуникации“, който попада сред текстовете, отразяващи повишеното изследователско внимание към изкуствата и медийната среда не като отделни елементи, а като части от една обща картина. И тази картина е разгърната в на пръв поглед обратна преспектива – с презумпцията, че “новото не е добре забравено старо, а добре усвоеното старо“. Авторът подхожда отговорно и с ентузиазъм, дори със силна доза пристрастност, към своите поучителни разкази за процесите на преминаване от културната история през модерните ѝ прочити до недоразуменията или новаторството в употребата на артефакти.

Текстът е разгърнат на 180 страници и включва предговор, увод, четири части, всяка от тях с включени девет глави, заключение. Също така съдържа библиография и допълнителни източници. Доц. Александрова показва убедително познаване на състоянието на проблематиката, с която се занимава. Уводът въвежда в обратната перспектива на културната ни действителност: вината на политически и обществени институции не е в това, какво се прави за културата, а какво не се прави за нея. В първата част акцентът е върху неминуемите промени на традиционната култура в резултат на влиянието на новите медии и модерните технологии. И новосъздадените и нововъзприети възможности за употреба на езика, библиотеките, музеите, филмите, портали като Youtube. Втората част акцентира върху модели и канони от историята на изкуствата и съвременното им нестандартно усвояване през реклама, телевизионни предавания, комикси, архивни изложби, престижни награди. В третата част се разглеждат конкретни артистични практики от киното и театъра и възможните поуки от тях. Четвъртата част е посветена на проблемите при криворазбраната комуникация между изкуства, институции и публики – кога поради лековерие към звезди, кога поради

престараване на ПР, кога поради цензура, кога поради натиск на тълпата. Използваната литература е коректно цитирана. Справочната част на разработката е доста разнородна, но напълно конкретна спрямо отделните глави и така съдържа полезна информация, без да е напълно научна.

Намирам, че трудът изпълнява поставените цели и съответства на избраната методология. Колкото и парадоксално да звучи, приносните моменти се озравяват в следните пунктове:

- Конструкцията не прилича на традиционна монография, а е продукт на асоциативно мислене, което прави неочаквани аналогии, на пръв поглед не съвсем последователни връзки и случайни преходи. Всъщност така следва съвременното възприятие на артефактите, което се отклонява, лъкатуши, завръща се. И придава уникалност на културната картина, която остава в съзнанието. В този смисъл никой обрат не е предсказуем.
- Книгата е обърната към днешния “преходен период“, като черпи непрекъснато от класиката - тя е напълно актуална (последните анализи са от лятото на 2014), но може да се преживее и като “книга с продължение“ или “книга в развитие“.
- Краткостта и синтезираността на отделните глави ги прави лесни за възприемане и ударни като послание. Езикът е разбираем и жив, без това да е за сметка на литературността и задълбочеността – така авторът помирява журналистиката с науката на стилистично ниво.
- Доц. Петя Александрова Александрова притежава широки познания в областта на киното, театъра, литературата, комуникациите, които при нея съжителстват хармонично, без да губят своята конкретност и детайлност. Примерите са с днешна дата, но отсяти от множеството също толкова модерни практики. Така е направена своеобразна селекция на основните процеси в развитието на връзката култура-медии в началото на XXI век.
- Допада ми тезата на авторката в тази книга: след като е наблюдавала реформирането на изкуството в обслужваща сфера, Петя Александрова предлага използването на културата като мъдра, устойчива и не на последно място изящна и естетска комуникация.

Като филмов режисьор съм свидетел на процесите в киното, описани в “Преходни истории за култура и комуникации“. Понякога съм съгласен с авторовата гледна точка, друг път не – но уважавам неизменното наличие на позиция по всеки от разказаните случаи. Качеството съпричастност придава емоционалност на самия акт на четене на книгата.

Доц. Александрова има над седем публикации на хартиен и електронен носител по темата на доктората и два пъти повече доклади свързани с нея. Днес те са част от труда, за който в началото прави уговорката, че „някои от текстовете съм споделяла на научни конференции и други обществени форуми, други са писани по конкретни поводи или са впечатления след артистични събития и казуси..., трети са продукт на обсъждания и работа с колеги и студенти“. Радвам се, че техния полемичен патос не се убит от псевдонаучен жаргон, а е запазил свежестта на животрептящото слово.

В заключение искам да изтъкна, че текстът представлява нестандартен анализ на връзката изкуства-медии. Предвид определените му професионални и научни качества, препоръчвам на уважаемата комисия да удостои доц. Д-р Петя Александрова Александрова с научната степен Докто на науките. Хабилитационния труд представлява не само интересно и полезно научно постижение. Със своите научно-приложни качества той е интересен и за широк кръг читатели, студенти в НБУ, а и не само от НБУ, преподаватели и специалисти в областта на киното, театъра, литературата, комуникациите. А също и публики, които се интересуват от процесите в изкуствата. Самият аз давам положителна оценка на дисертационния труд на доц. Александрова.

23.11.2015 г.

проф. д-р Михаил Мелтев